

СТАНОВИЩЕ

по дисертация на тема:

„Иновативен модел за формиране на личностна и социална компетентност в часа на класа“

с автор: Екатерина Златева Томова

за придобиване на образователната и научна степен „доктор“

по професионално направление 1.2. Педагогика (теория на възпитанието и дидактика)

I. Актуалност на темата и структуриране на разработката ѝ.

Дисертационната тема е актуална и значима, третира интересна и специфична материя – работата в часа на класа, за формиране на личностна и социална компетентност у децата. Фокусът е върху учениците от начален етап на образователната степен, където то има особена стойност.

Изследователския си труд Екатерина Томова представя в Дисертация в обем от 316 стр. и Приложения в отделно тяло. Структурата е ясна, подредбата на проблемите е в съдържателна логика: от обосновка, през анализ, до заключения.

Основният текст е разпределен във Въведение, 4 Глави, Изводи, Заключение, Библиография от 162 български и чуждестранни източници. Структурирането на четирите глави също е подчинено на адекватна логика, хронологически следваща отделните смислови компоненти и тяхната взаимна свързаност. Приложенията включват подробно разработени и проведени от докторанта 6 възпитателни занятия за часа на класа с идентични елементи (цел, задачи, методи, средства, ход на часа), анкетни карти за учители и родители, проективни методики, резултати с данни, корелации и анализи, контролни измервания – обстойно и в същото време прегледно.

II. Съдържание на дисертационния труд – оценъчна характеристика

Много добре съчетани и представени са концепциите по темата на дисертацията, идеите на докторантката и тяхната практическа реализация. **Въведението** включва всички необходими за увод компоненти: аргументация на значимостта на проблема и необходимостта от изследването му, постановка на обект, предмет, хипотеза, цел, задачи, впечатляващ брой изследователски методи, етапи. В **теоретичната част**, в

три глави са обхванати основните концептуални въпроси в адекватно логическо конструиране: подробно разглеждане на касаещите компетентностите, след това относно часа на класа и възможностите тези компетентности да се формират в него, към положенията по създадения иновативен модел, за да се разгърне накрая най-подробно емпиричното изследване. Вижда се много добро познаване и разбиране на проблематиката, като теория и практика: автори, тези и концепции; понятиен апарат и документи; съвременно състояние и тенденции; проекции в практиката – вкл. чуждестранен опит. Явленията се разглеждат многостранно, умело се обвързва общо-частно в контекста на дисертационната тема. В *емпиричната част* в 4-та глава, заемаща най-голям дял, се представя собственото изследване на докторантката сред голям брой респонденти: родители, учители и ученици, на три етапа – констатиращ, формиращ и контролен. Инструментариумът и резултатите са много подробно показани, онагледени, анализирани – разпределени и по групи, и в съпоставка. Извършен е огромен по обем труд, богато изследване, с аналитично вникване в различните измерения на явлениято, с детайлно отчитане на констатации и съотношения, с интерпретации и взаимовръзки; с методико-възпитателен принос.

Текстът завършва с *Изводи и Заключение*, които са удачен синтез на водещите идеи, резултати и предложения от цялостното теоретично и емпирично изследване. Като цяло в него прави впечатление високият стил и в същото време четивност, изследователска задълбоченост и широта, добра логика, структурираност на мисълта и релевантно отразяване. Те аргументират положителната ми оценка както за основната част на дисертацията, така и за нейното естествено продължение – *приложенията*, където разгърнато не само се представя разнообразният инструментариум на практическата работа, а и аналитично резултати и корелации, което отчитам като полезно в методическо отношение. Методите и средствата, темите на проведените занятия и на други предложени като подходящи, са добре подбрани, цялостната работа е съответна на целта „формиране и развитие на личностна и социална компетентност у децата“ в съответната възрастова група.

III. Бележки и препоръки:

- По основната част: уеднаквяване отбелязването на позоваванията – при някои страниците посочени към текста, при други към библиографията или без.
- По приложенията – добавяне на Съдържание и страниране за по-лесна ориентация. В тях, в тема 4, предвид съдържанието на Играта, заглавието на темата и анализа в т.4.4.2.2. на дисертацията, едно по-точно наименование на тази игра би могло да е „*Какъв съм аз*“, но по-важно: твърденията в нея да се преформулират повече ориентирани към действия отколкото към качества и характеристики, т.е. без епитети, особено негативните – за избягване ефекти на етик/ет/иране.

IV. Приноси на дисертационния труд:

Цялостната ми оценка за труда на Екатерина Томова е положителна не само заради безспорната значимост на темата и начина, по който тя е развита в теоретичен, емпиричен и методически план, а и като разработка със свой специфичен принос към практико-приложното поле на педагогиката. Очертаните 5 „основни приноси на дисертационния труд“ са защитени в него.

V. Оценка на автореферата и публикациите по темата:

Авторефератът отговаря на изискванията за синтезирано и адекватно отразяване съдържанието на дисертацията. Представените 11 авторски публикации са по темата й; постановки от 6 от тях са интегрирани в дисертацията, отразено и в библиографската справка, и би било добре да са отчетливо отразени също така в текста.

VI. Заключение:

Представеният дисертационен труд и материалите към него ми дават основание да подкрепя положително присъждането на образователната и научна степен „доктор“ по професионално направление 1.2. Педагогика на Екатерина Томова.

29.01.2023

Изготвил становището:

доц. д-р Т. Манасиева